

sig ved at sælge, men vinde derved; og endelig er der en 3die Betingelse, og det er den, at de offentlige Stiftelser ikke skulle „hafardere“ Noget, det vil sige, ikke udsætte sig for i Tidens Løb at miste de Indtægter, som ere nødvendige til deres Eksistens. Dersom de offentlige Stiftelsers Bestyrelser kunde faae disse Betingelser opfyldte, saa ere de berettigede til at sælge; men dersom de ikke kunne det, saa ere de ikke berettigede til at sælge. — Den eiendommelige Maade, hvorpaa den ærede Rigsdagsmand forklarede Eiendomsretten og Contractsforholdet, skal jeg ikke videre indlade mig paa; jeg skal kun tillade mig den ene Bemærkning, at jeg virkelig troer, at hans Nærlighed til Fæstebønderne ogsaa i denne Retning noget har forvirret hans Begreber. Han siger s. Ex. saaledes, at en Mand eier den Sød, der staaer paa hans Grund, men derimod ikke Jorden. Det er aabenbart, at her tænker den ærede Rigsdagsmand igjen paa Fæsterne; det er fuldkommen rigtig, naar han gaaer hen og siger til en Fæster: min gode Ven, Du eier Sæden, men Du eier ikke Jorden; men kommer han til en Selveierbonde og siger til ham: Du eier Sæden paa Din Jord, men ikke Jorden, saa risikerer han virkelig, at Selveierbonden viser ham, hvad Betydning hans Eiendomsret har, ved at kaste ham udenfor Grændserne af sin Jord. — Der er kun endnu en Uttring af den ærede Rigsdagsmand, som jeg troer, at jeg ikke kan lade være uomtalt. Han beklagede, saavidt jeg forstod ham, at der ikke egentlig blev arbejdet for Selveiendoms Fremme, men at iøvrigt Alle her i Salen viste en god Villie for Sagen, alene med Undtagelse af mig; jeg troer dog rigtignok, at den ærede Rigsdagsmand tillagde Ordet „maaffee“. Jeg vil i den Anledning spørge den ærede Rigsdagsmand, efter hvilken Maalestok han bedømmer den gode Villie. Bedømmer han den gode Villie efter, hvem der snakker meest om Sagen, ja, saa vil jeg strax give efter for ham og erkjende, at han har en langt bedre Villie for den end jeg; men jeg vil endog indrømme ham meget Mere; jeg vil ligefrem sige, at jeg virkelig oprigtig troer, at dersom han kom i det Tilfælde at eie et stort Jordegods eller blev Bestyrer for en offentlig Stiftelse, som eiede et saadant Jorde-

gods, saa vilde han ogsaa i Gjærningen vise den samme gode Villie for Sagen, som han nu viser i Ord; skjøndt jeg paa den anden Side maa tilføie, at, dersom han ved at komme i en saadan Collision imellem sin store Nærighed for Fæstebonden og sin egen og Familjens eller vedkommende Stiftelses Fordeel, noget skulde modificere sine Anskuelser i saa Henseende, saa vilde jeg ansee det for meget menneffeligt og tilgivseligt; men jeg vil ikke engang tænke mig dette, jeg vil, som sagt, antage, at han i en saadan Stilling vilde vise den samme gode Villie i Gjærningen, som han nu viser i Ord. Men naar jeg nu har gjort ham disse Indrømmelser, er jeg ogsaa berettiget til at fordrø, at han gjør mig en Indrømmelse, og det er den, at jeg virkelig i den Henseende har et overordentlig stort Fortrin fremfor ham; thi jeg har allerede i Gjærningen vist min „gode Villie“ til at fremme Fæstegodsets Dørgang til Selveiendom, men det staaer endnu tilbage for ham i Gjærningen at vise sin. Der er nemlig neppe noget Gods i Landet, hvor der er solgt flere Gaarde til Selveiendom og paa billigere Vilkaar for Fæsteren, end netop paa det Gods, som jeg har den Ære at være Medbestyrer af, og dersom den ærede Rigsdagsmand altsaa vil sige, at hans Villie er ligesaa god som min, saa siger jeg, det kan gjerne være, at den er langt bedre; men jeg har bevist min gode Villie; derimod staaer det endnu tilbage for ham at gjøre det.

Tilmeddelelse: Efterat jeg har forlangt Ordet, er jeg virkelig i stor Forlegenhed med, hvorledes jeg skal benytte det, især da jeg er kommen herind i Salen, ligesom de fleste andre Medlemmer, med en bestemt Mening om denne Sag, som i saa mange Aar har været drøftet, og jeg kan gjerne sige ikke i nogen Henseende forandret, men efter de tre sidste store Foredrag, vi have hørt, hvoraf de 2 første nærmest vare physiske, det sidste mere lovlærd, er jeg kommen i stor Forlegenhed, og den er forøget derved, at den høitærede Formand har formeent, at man ikke skulde tale om Dagsordenen. Med Hensyn hertil vil jeg tillade mig at henstille til den ærede Formand, om det ikke er tilladt, at tale om Dagsordenen over-